

SOKOLSKI GLASNIK

Organ Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

Izlaže 1., 11. i 21. svakog meseca • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava
u Ljubljani, Narodni dom • Telefon 2543 • Račun pošt. šted. 12.943 • Oglas po ceniku

God. I.

Ljubljana, 11. augusta 1930.

Broj 19.

Glas bratskog srca

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije primio je od bratske Československe Obce Sokolske dva pisma, koja prema njihovoj sadržini moramo nazvati glasom bratskoga srca, jer tako pisati može samo brat bratu i tako može da radi samo bratsko sreća.

Radosni smo, što možemo da oba ta pisma objavimo u celini i da tako obavestimo naše članstvo o njihovoj sadržini.

Zahvala ČOS

U Pragu, 26. jula 1930.

Draga braćo!

Smatramo za našu milu dužnost, da Vam najsrađnije zahvalimo na Vašem prijemu naše ekspedicije na Vašem divnom sletu u Beogradu i u svim mestima, koja smo pri povratku našim kućama posetili.

Bili smo dirnuti Vašom ljubaznom pozornosću, bili smo središte Vaše pozitivne brige, bili smo svedoci velikog odusevljenja celog jugoslovenskog naroda. Osećali smo svi, da smo među svojima u velikoj sokolskoj porodici, koja nas zaista voli. Topli osećaj srodstva sa Vašim viteškim narodom napunio je naša srca, koja su već odavna sa Vama povezana vezama najplesnitijeg bratstva. Svi učesnici sa razdošću se sećaju na nezaboravne utiske sa Vašeg sleta i odusevljeni su lepotama Vaše zemlje.

DR. VLADIMIR BELAJČIĆ (Novi Sad):

Svesokolski slet u Beogradu

Mesec juni ove godine bio je mesec velikih sokolskih manifestacija, velikog sokolskog slavlja. 8. i 9. juna održan je slet srednjoškolske omiljene, 14. i 15. slet junačke naše vojske, a 21. i 22. slet sokolškog naraštaja, dok su 27., 28. i 29. juna bili glavni sletski dani, na kojima su poređ jugoslovenskog Sokolstva uzeli učešće i Sokoli čehoslovački, poljski, ruski i lužički srpski.

Posle oslobođenja još ni jedan dođaj nije u tolikoj meri ustalašao najšire slojeve naroda, niti odusevljenje samo dićne naše prestonice Beogradu nego i cele kraljevine doveo do tolikog stepena, kao što je to bilo za minulih sletskih dana. Još nikada se, možda, nije tako neposredno osetilo da je Beograd ne samo mozak nego i srce celog jugoslovenskog naroda i cele Jugoslavije kao prilikom ovih veličanstvenih sokolskih manifestacija. Još nikada, možda, ponosna naša prestonica nije na okno sjajan način ispolila svoje jugoslovensko i slovensko osećanje kao u te dane sveslovenskog sokolskog bratstva i ljubavi. Još nikada sokolska misao nije ovde, kod nas na jugu, pokazala tako jasno i tako suštinstivo svoju konstruktivnu, stvaračku snagu, svoju visoku nacionalnu, slovensku i opštetočešansku kulturnu misiju, kao u ove dane sokolskog trijumfa. Ne samo kod neupućenih i neprosvećenih, nego i pred očima mnogih iz redova intelektualaca, tek je sada u punom sjaju sinula sokolska istina i osvetila široke velike jugoslovenske i slovenske budućnosti naše.

Iako je Sokolstvo kod nas, i pre i posle rata, uvek susretano sa najvećim simpatijama, ipak mu mahom nije pridavana ona važnost i onaj značaj, koji mu neosporno pripadaju. Naročito posle svetskog rata, kada je oslobođenjem i ujedinjenjem celokupnog našeg naroda i stvaranjem jedinstvene jugoslovenske države veliki nacionalni ideal, u glavnome, u svojoj potpunosti ostvaren, smatralo se da je time ostvaren i sokolski program, pa da je sledstvene Sokolstvo, kao nacionalna i nacionalistička organizacija, došavši na metu, izgubilo razlog za svoje daljnje postojanje.

Sokolska misao, koja se rodila u doba sveopštег narodnog preporoda českog naroda, posle pada Bachovog apsolutizma, bila je prvo bitno doista izraz revolta zarobljenih i potlačenih protiv tlačitelja, bila je ideja revolucionarnog pokreta za oslobođenje če-

Uvereni smo, da je ovaj naš po-hod k Vama učvratio naše prijateljske veze te Vas možimo, da Vašem članstvu ljubazno isporučite naš iskreni pozdrav i bratski

Na zdar!

Tajnik: K. Schwarz. Zam. staroste: V. Štěpánek.

Stipendijsko mesto brata Antonia Maleja na prednjakoj šestnedeljnoj školi ČOS

U Pragu, 25. jula 1930.

Draga braćo!

Pod utiskom tragičnog preminuća brata Antonia Maleja, člana Vaše luka-semburske takmičarske vrste, zaključilo je predsedništvo ČOS osnovati na počast njegovog spomena »Stipendijsko mesto brata Antonia Maleja na prednjakoj šestnedeljnoj školi ČOS« i to za vreme od 10 godina.

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije imenovaće uživatelja ovog stipendija, koji će od ČOS primiti troškove putovanja iz svojeg mesta u Prag i nastrag i također potpunu opskrbu za vreme trajanja škole, po redu prednjakaških škola ČOS.

Izveštavamo Vas o ovome i srdačno Vas pozdravljamo sa bratskim

Na zdar!

Tajnik: K. Schwarz. Zam. staroste: V. Štěpánek.

svojim telima i svojim duhom sve te kutiće i deliće naše zemlje povežu u divnu, skladnu, jedinstvenu i nerazdeleniju celinu, i da na taj način jugoslovensko jedinstvo naše nacije i države pretocene iz zakonskih normi u dubine svesti i osećanja. Svečana manifestacija sokolska povorka od 29. juna, kojom su kao prekrasnim akordom snage, lepote i ljubavi završene sletske svečanosti, predstavljala je najdivniju stvarnost duhovnog jedinstva našeg naroda i najdirljiviju sliku slovenskog bratstva i slovenske solidarnosti. Il poređ dubokih impresija, koje je izazvala grandioznost povorka i poređ estetskih užitaka, koje je pružila njezina skladna šarolikost boja i ritam pokreta, neosporno je baš taj idejni značaj manifestacionog defilea kroz ulice prestonice zanos i ushićenje i Sokola i gradanstva doveo do delirija. Osećaj utapanja pojedinaca u celinu, osećanje snage, koje to stapanje u svakom pojedincu izaziva, duševnu ekstazu kojom to osećanje rada, može da razume i da oseti samo onaj, ko je uzeo učešće u takvoj manifestaciji. I samo taj moći će da shvati i važnost onih neizbrisivih utisaka i uspomena koje su učesnici sletu u dubinama duše svoje odneli sa sobom i razneli u sve krajeve, sela i gradove. Teško da ima još nešto, što može svest celine, svest pripadnosti celini, kolektivno osećanje, da probudi i razvije do tolilikog stepena kao ovake sokolske manifestastacije. Možda još samo opšta, zajednička pogibelj...

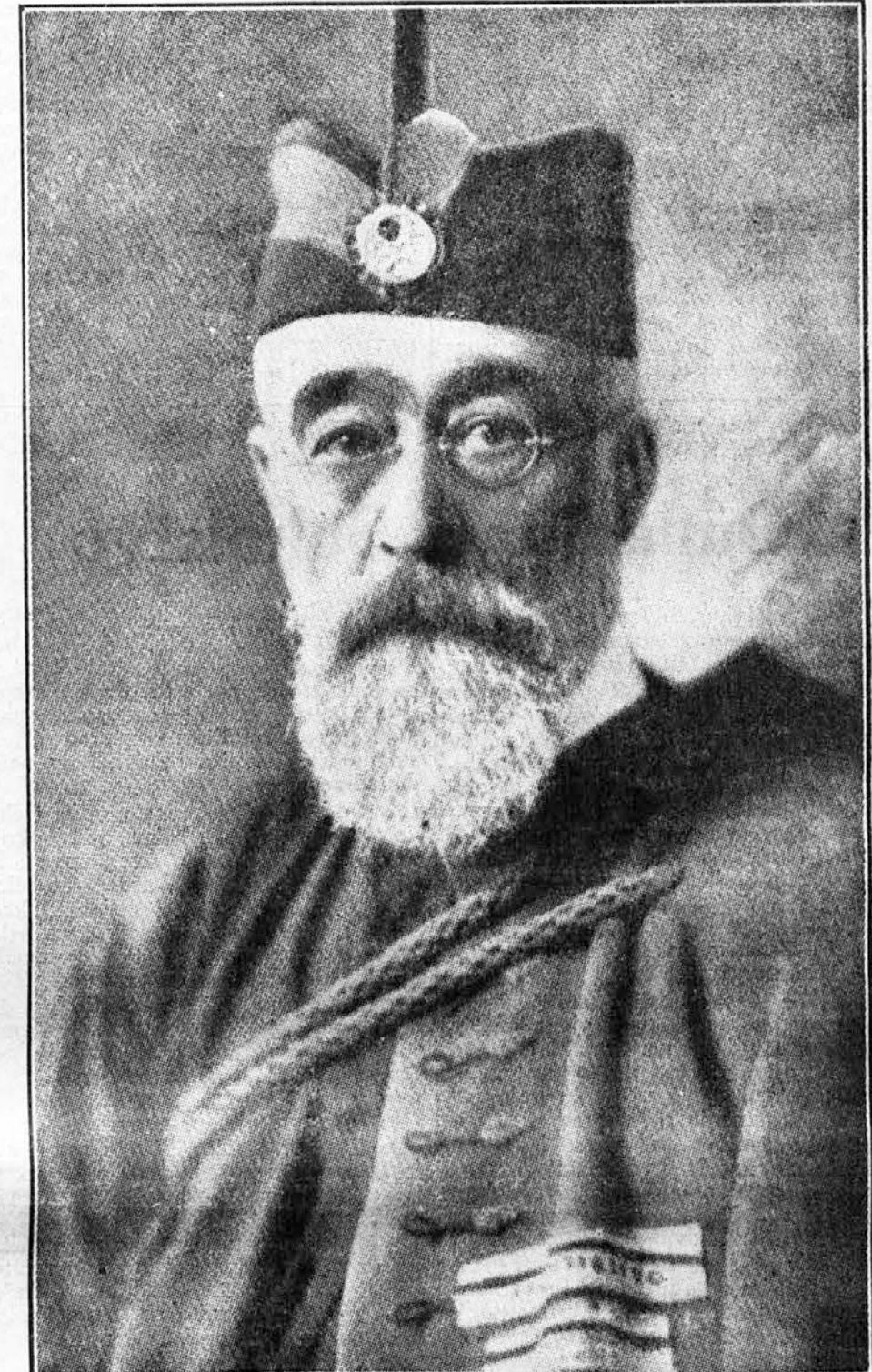
Svesokolski slet u Beogradu pokazao je, da Jugoslovenstvo nije zakonom dekretnirana ideja već živa sila, kojom su nadahnuti najširi slojevi našeg naroda, koja stvara jedinstvo njezine volje, jedinstvo njegovog osećanja, a po tom i jedinstvo njegove snaže. U tome je, sa nacionalnog gledišta, možda, najveća važnost sleteta. Njegova važnost je s tim veća što je Sokolstvo pokazalo, da je sokolska misao i jugoslovenska ideja duboko usaden u sreću celokupne naše nacije, od dece osnovnih škola do srednjoškolske omladine i sokolskog naraštaja, od pripadnika vojske pa do celokupnog članstva ova pola i svih društvenih redova, te što se ta manifestacija našeg duhovnog jedinstva odigrala u prisustvu predstavnika prijateljske nam Rumunije i Francuske, celog diplomatskog koča i celokupne svetske štampe.

Međutim, poređ svoga nacionalnog i slovenskog značaja, svesokolski slet ima i svoju širu, kulturnu važnost. Kao smotra celokupne snage sokolske, fizičke, moralne i intelektualne, slet je izneo pred tribunal široke evropske javnosti kulturne vrednosti naše nacije, široku fizičku i duhovnu njezinu kulturu, duboko usadeni smisao za red i disciplinu i visoku sposobnost privatne inicijative za dela grandioznih razmara. Slet je pokazao, da naše nacionalno vaspitanje, poređ svih urodenih vojničkih vrlina našeg naroda, nema za cilj kult grube fizičke sile i sureve ratobornosti, već da je prožetem duhom međunarodne solidarnosti, duhom miroljubne saradnje i plemenite utakmice u cilju kulturnog razvijanja celokupnog čovečanstva. Slet je pokazao, da sokolsko vaspitanje u duhu slobode, bratstva i jednakosti te slovenske solidarnosti nema ni protiv njezina, da nikavih agresivnih namera i da harmonijsko razvijanje svih nacionalnih snaga, i fizičkih i moralnih, ima za cilj jedino ospozobljjenje našeg naroda da za samoodržanje i odbranu i za kulturnu utakmicu sa ostalim naprednim i civilizovanim narodima.

Ovakvo značenje Sokolstva našlo je svoju potvrdu i u užvišenim Kraljevim rečima, koje na Vidovdan na sokolskom stadionu, prilikom predaje zastave, koju je u znak svoje vladarske pažnje darovao Savezu Sokola kraljevine Jugoslavije, uputio Sokolima: »... Pod ovim znamenjem, Sokoli i Sokolice Jugoslavije, celičite vaše mislige, oblagorodujte vašu dušu, naoružavajte sokolskim vrlinama vaše sreće. I nikada ne zaboravite, da vaš sjajni polet i sve vaše odlike uvek dugujete velikoj i ujedinjenoj Jugoslaviji, da njoj pripadate svojim mislima i svojim delima.

Od kolevke do groba dužni ste služiti samoj Jugoslaviji i jugoslovenskoj ideji, njene su vaše mišice i vaša sreća, njene imaju da su sve vaše radosti i idealni, vaše težnje i sva vaša pregnutja.

To traže od vas vaše sokolske tradičije, to je amanet onih, koji padoše (Nastavak na str. 2)



Dr. Lazar Car

Brat dr. Lazar Car — 70-godišnjak

Kad su se ono posle našeg sleta najviše dizali valovi oduševljenja i razlevali se po čitavoj našoj zemlji, u času, kad su se naša braća i naše sestre vraćali iz Beograda svojim kućama, tada je u tijini, u svom zavičaju u Zagrebu — telesno daleko od tog vrtloga sokolskog života i kretanja, a duhovno ipak s nama — proslavio svoj 70. rođendan brat dr. Lazar Car, najpoznatija pa i najzaslužnija sokolska ličnost u našoj državi i u slovenskom Sokolstvu uopšte.

Bilo je to 3. jula o.g.

A zajedno sa tim jubilejom svog života proslavio je brat dr. Lazar Car i još jedan drugi jubilej i to 45-godišnjicu, otkada stoji i radi u sokolskim redovima.

On bratu dr. Lazaru Caru pisao je već »Sokolski Glasnik« 1919. god., kad smo pristupali likvidaciji predratnih plemenskih sokolskih Saveza i osnivali jedinstvenu sokolsku organizaciju u našoj zemlji. Već od najranije mladosti pa i onda, kad su ga za vreme rata gonili u tamnicu, bio je oduševljeni propagator jedinstva među Srbinima i Hrvatima, a posle oslobođenja nastavio je svoj rad u istom pravcu i dočekao ispunjenje svog davnog sna: ujedinjenje Sokolstva u slobodnoj do-movini Jugoslaviji.

Na Vidovdanskom sokolskom Saboru u Novom Sadu 1919. god. izabran je za zamenika staroste tada ujedinjenog jugoslovenskog Sokolstva, a 22. novembra 1920. god. u Ljubljani za zamenika staroste Čehoslovačko-jugoslovenskog Sokolskog Saveza. Već i pre rata brat dr. Lazar Car obnašao je čest podstaroste u bivšem Slovenskom Sokolskom Savezu. Uvek je ne-pokolebitivo zastupao ideju narodnog i državnog jedinstva, a uz to se i u Sokolu kao i svuda u javnom životu energično zalagao za poštivanje verskih osećaja. Pri tome ne samo da nije nailazio na priznanje od strane svojih užih verskih drugova, pače su ga ovi i bojkotovali radi toga, što je uopšte još ostao u Sokolu. No brat dr. Car drži, da je čovek dužan da se bori za svoja sokolska načela, makar i bio osudivan i sa sviju strana. I on ostaje u sokolskim redovima.

Brat dr. Car ostaje u carstvu sokolskom! Ostaje na vrhu, kamo bi gromovi i udaraju strele, a kamo ga je podlaga bratska ljubav sviju nas i gde nam stoji kao primer čiste sokolske svesti i plemenitog sokolskog ka-raktera.

Budi nam zdrav, brate Lazare! Lako ponosno gledaš na sokolski rad u prošlosti svojoj, u sadašnjosti pak pogledaj u naša srca, gde bujno klijie seme, kojim si ih Ti zasejao. Sva ta srca Tvoja su! Sva ta sreća ključi Ti danas iškreni i bratski sokolski:

Zdravo! —eg

Na Vidovdanskom sokolskom Saboru u Novom Sadu 1919. god. izabran

ROSJAVA-FONSIER ♦ DRUŠTVO ZA OSIGURANJE I REOSIGURANJE ♦ BEOGRAD

(Nastavak sa 1. str.)

za veličinu Otadžbine, to vam je Moj Kraljevski pozdrav."

Ovo i ovakvo Sokolstvo podignuto je do stepena državne politike naše, kao što je to jasno i određeno naglašeno u pretposlednjem stavu značajne deklaracije Ministarskog saveta od 5. jula o. g. Zakonom od 6. decembra 1929. godine stvoren je Soko kraljevine Jugoslavije, koji svojim integralnim nacionalnim karakterom ima da pokrije sve slične dodatašnje plemenske i verske organizacije. Razvijanje Sokola u široj masi narodnoj, gde on ima i svoju kulturnu prosvetu misiju, postaje deo programa državne politike koji se bez zastoja ima sprevesti."

Da bi Sokolstvo moglo postići visoke ciljeve, koji su istaknuti u užvišenim Kraljevim rečima i u vladinoj deklaraciji, treba da se ispune Tyrševe reči, sadržane u već citiranom njegovom članku: »Naš zadatak, smer i cilj: ... Sokolstvo, pošto se obraća na sve staleže i slojeve, znači telesno i moralno vaspitanje i opremljenjanje celog naroda, njegovog vaspitanje do snaže, neustrašivosti, plemenitosti i veće.

DR. E. MEJAK (Celje):

Omladina i Sokolstvo

U društima SKJ moraju se uzgajati telesno zdravi, moralno jaki i nacionalno svesni državljanji kraljevine Jugoslavije.

Pored članstva, Sokolstvo obuhvata u svojoj organizaciji i sve mlade pripadnike: sokolsku decu i naraštaj.

Našoj velikoj i najzdravijoj organizaciji, koju pored Jugoslovena imaju takoder Čehoslovaci — koji su postavili temelj Sokolstvu — nadalje Poljaci, Rusi, Lužički Srbi, a imajuće je takoder i Bugari — što je naša iskrena želja — mora biti osigurana budućnost. Budućnost Sokolstva su naša deca i naš naraštaj.

Kada nas odrasli i stariji više ne bude, na našu upražnjena mesta mora da stupa naš naraštaj. Zato je od neprocenjive važnosti za napredak Sokolstva uzgoj dece i naraštaja. U smislu društvenih pravila mora svako sokolsko društvo da, pored članstva, uzgaja takoder decu i naraštaj, muško-ga i ženskoga spola. Dužnost je, dakle, svih društvenih uprava, da organizuju u svojim društvinama sokolsku decu i naraštaj.

Sokolska organizacija ne može biti bez sokolske dece i naraštaja; bolje bi možda, bilo da postoji društvo bez članova i članica — vežbača i vežbačica — nego bez sokolskog naraštaja; jer sokolsko društvo bez naraštaja podvrgnuto je izumiranju i propast takođe državu je neminovna.

Više puta čujemo da se govori, kako su tobože našoj omladini za njen telesni i moralni uzgoj dovoljne škole.

IVAN BAJŽELJ (Ljubljana I):

Svojemu nečaku
v spomin

Cestne svetiljke so medlo sjajevi v jutranjem mruku, ko so naši koraki trdo odmevali po mestnom tlaku. Morje je še mirno sanjalo, nebo pa je bilo



† Brat Slavko Masterle,
načelnik Sokolskog društva Stražišče

čisto, le tam, kjer se je rahlo svetilo — znak, da bo čez čaz vzhajalo solnce — je bil razprostrat dolg, tenak, črn oblak, ki je kakor črna zastava plaval po sinjem oboku. Mimo starodavne Dijoklecijanove palače nas je vodila pot tja proti perivoju. V seneci dreves so stali širje avtomobili in črne postave so se premikale sem in sem. Široka vrata vojne bolnice so bila

skladnosti, mora, dakle, težiti za tim, da bude čitav narod u njegovom krušu. Ovde ne može kao posmatrač ostati ogroman deo opštinstva; mi nismo samo zato, da bi nas drugi gledali i naše težnje odobravali, tu mora sva publika ne nestati, nego redom stupiti na poprište i jačati se na njemu izvestan broj godina. Jer snaga i vežba drugih, mislimo, nikome ne pomažu, izdašniji trud neznačnoga dela ne može nadomestiti opšti uspeh, nastojanja i borbe, i odlomak, koji bi uvek ostao odlomak, ne bi imao zato nijedno odlučne vrednosti za narodni život. Jer bolje nego na kom drugom mestu vredi ovde duboka i uvijesna izreka: Što sav narod ne zna, niko ne zna! Sto narod još nije saznao, niko nije saznao! Sto od naroda nije, uopšte nije nastalo!«

Svesokolski slet u Beogradu treba da ostane potstrek za dalji razvitak našeg Sokolstva, sve dotele dok se pojmovi Sokolstva i Jugoslovenstva ne stope u jedno, dok ne postane stvarnost u jedno, dok ne postane stvarnost na češka uzrečica primenjena na naše prilike:

Ko je Jugosloven, taj je Soko!

Takova mišlenja su putpuno neosnovana, jer sokolski odgoj duše i značaja ne može nam dati nikakova škola. Pače, treba naglasiti, da se Sokolstvo i škola moraju međusobno dopirati, upotpunjavati i saradivati i sklad u svim pitanjima odogra naše omladine.

Zato naše društvene uprave treba da posvećuju veliku brigu, da u sokolska društva uvedamo uvek nove sile i mlade snage, koje će društveno telo, koje sahne, pomladiti i ozdraviti kao sveža krv čovečje tela, a društva pak, koja su agilna, moći će tako još uspešnije da nastave svojim radom.

Često puta tuže se roditelji, da omladina, već odrasla u školi, nema nikakog zanimanja za daljnju izobrazbu, da je bez pravog veselja za dom i bez interesa za javna pitanja. U nekim slučajevima krije se tome naučeni načet, sistem, i škola sama, ali to je problem koji ja neću rešavati, a niti je ovo mesto da se o tom raspravlja.

Naša plemenita sokolska zadača je, da privredimo školu, a naročito već u školi odraslu omladinu, u naša sokolska društva. Što ne pruža škola odnosno što nije pružala, ima da pruža naša organizacija.

Omladino, školska, obrtnička, trgovacka, dačka, stupi u naš krug, doznači u našoj sredini pozitivnim radom za narod i domovinu! Tko nije fizički sposoban za televžbu, neka se lati sokolskog prosvetnog rada. Rada ima dosta, radnika je premalo! Naročito

Preporučamo braći i sestrama, koji posećuju Zagreb, restoranu „Varošku Pivnicu“ i „Kavanu Medulić“. Čitate naš oglas.

do kraja odprta, in tam je slonel dežurni, edina oseba v vojaški obleki. Sedem velikih vencev, ki so sloneli ob zidu, in tih ih tenje prisotnih je pričelo, da se pripravlja nenavaden pogreb v tej nočni uri.

Težkih korakov se je približal star župnik, don Miće, ki je opravljaj duhovno službo v vojaški bolnici. Tam nekje na dvorištu je dobil star koretel in oguljeno štolo, v roki je nosil majhno kangoš in škropilnik za blagoslovljeno vodo — oboje slično otroški igrači. Vstopil je v mrtvašnicu, da opravi zadnje molitve za pokojnikom.

Na težki kameniti mizi, namenjeni za sećanje, je ležala srebrno-bela krsta, in v njej je počivalo mrtvo truplo našega nepozabnega Slavka. Po kratki molitvi so položili krsto v mrliski voz, ki je med tem prispel pred velika vrata. Miće je zavzel prostor v prveratu, ki je vozil pred mrliskim vozom, in z njim je sedlo nekaj sorodnikov pokojnega. Ostali smo se stisnili v druga avtomobila, ki sta polagoma vozila za krsto. V zadnjem vozu pa so se vozili širje bratje Sokoli, zaštitniki Sokolske župe u Sokolskem društva v Splitu, z litorijevim vencem, edini pogrebci razen nekaj sorodnikov.

Tako se je pomikal zjutraj ob štirih pogreni sprevod po Splitu, dalečen v mestu. Težke misli so mi blodile v glavi, sreča pa mi je stiskala tužna bol na dolgi poti do pokopališča. Mlad in čvrst kakor dorastel hrast vgori si se pred tremi tedni poslovil yes vesel in pogumen, danes pa bled in nem ležiš v krsti. Usoda, zakaj tako kruto, in neusmiljeno posegaš po najboljših? Koliko mladih srce se krči v boli za Teboj, ki si jim bil vodnik, prijatelj! S sedmerimi meči je predstro sreča Tvoje majke.

Rano jutro je že sijalo, ko smo dospeli striti in izmučeni do vhoda na pokopališču. Nikjer žive duše. Ko je čez čas prihitel grobar, nam je zatrjeval, da na tem pokopališču ni jame za pokojnega. Nemo smo se spogleda-

dačka omladino srednjoškolska i visokoškolska, kao buduća voditeljica naša, stani u prve sokolske redove!

Svojom moralnom nepokorenostju i svojim velikim idealizmom ozdravice ona sve bolne rane društva i biće najbolje jamstvo srećne, velike Jugoslavije.

Švakidanji život kaže, da iz dobrih društvenih članova stupaju u život muževi — pouzdani, gospodarski i politički vodi i što više ljudi budu

imali Sokoli u tim redovima, tim poštenje i uspešnije će se rešavati naša javna pitanja, naš javni život biće zdrav i privlačiv za sve dobre i spobne državljane.

Pomoću sokolske omladine ustrajnim i nesebičnim radom stvorit ćemo i uzgojiti najfanatičnije borce naše sokolske ideje, a time i najbolje narodne.

Omladino, prilazi Sokolstvu! Sokoli brinute se u društvinama za što bolji uzgoj našeg naraštaja!

BRANKO HOPE (Dubrovnik):

Razgraničenje župa

U članku pod gornjim naslovom izneo nam je brat Dimitrije Petrović iz Osijeka svoje mišlenje o podeli Saveza — kao o najaktueltijem pitanju koja ima uskoro da se reši — pa neka nam je dozvoljeno, da se i mi malo time pozabavimo.

Skoro u svemu se potpuno slažemo sa navodima iznesenim u članku brata Petrovića, samo se ne slažemo u jednoj jedinoj konstataciji a ta je, da samu veću župe mogu uspešno raditi.

Navedeno je pet glavnih faktora sa kojima se mora računati pri razgraničenju župa, ali se brat Petrović zadržava samo na jednom t. j. na mogućnosti materijalnog života župe. Ali kolikogod svi skupa govore za teritorijalne velike župe, toliko mnogo više govore protiv istih. Osvrnut ćemo se malo na pojedini faktor da vidimo, ko me u prilog ide koji.

1. Saobraćajne prilike. Dobre saobraćajne prilike u jednoj župi omogućuju brže, lakše, češće i jeftinije nadziranje društava te lakšu izvedbu župskih javnih časova. Komunikaciona se mreža u našoj državi sve to više usavršava, popunjuje i ukrštava, ali joj do savremenstva još treba mnogo i mnogo. Naročito su neki krajevi u tom pogledu mnogo zaostali kao n. pr. teritorij župe Cetinje, tako da starešinstvu nadziranje Kotora, najbližeg društva, znači čitavo putovanje. Pošto se u takvim prilikama nalazi Banjaluka, Mostar i većina naših župa, to prvi faktor — saobraćajne prilike — idu u prilog malih župa.

2. Broj učlanjenih društava odnosno broj sokolskih pripadnika, dolaži u obzir samo onda, kad budemo govorili o mogućnosti materijalnog života župe, inače nani je taj faktor suvišan, jer su dovoljna dva — tri društva za formiranje župe, samo ako su na toj teritoriji pogodni uvjeti za osnivanje novih društava.

3. O sposobnosti sokolskih radnika u sedištu župe nismo nadležni i ne ćemo da govorimo, ali možemo mirne duše kazati da »broj sposobnih i agilnih župskih funkcionera ide u prilog malih župa.«

4. Mogućnost materijalnog života župe. Ovom je faktoru brat Petrović posvetio najveću pažnju i sa njim će

leo dokazati ispravnost svog mišljenja. Ali prostro trojno pravilo kaže da br. Petrović nije imao potpuno pravo, jer ako n. pr. pomoćna sila u kancelariji velike župe radi čitavi dan i dobiva mesečnu nagradu od Din 1000 u kancelariji male župe biće dovoljno da radi pola dana i da dobiva mesečnu nagradu od Din 500. Ako se u velikoj župi troši Din 8000 za pregled društava, u manjoj će se trošiti proporcionalno manje itd. Dakle, što veći tritorij, veći prihod i veći trošak — a što manji teritorij, manji prihod, ali i manji trošak.

5. Medusobna udaljenost pojedinih sedišta župa ide također u prilog manjih, jer što je manji teritorij to su i sedišta bliže pa je tim veća mogućnost sarađnje dviju ili više župa.

I pored ovoga, ima još jedan važan momenat, koji ne smemo zaboraviti, a to je osnivanje i organiziranje seoskih četa. Ovo naročito podvlačimo, jer do sebe još nije doprila sokolska ideja, osim u Hercegovini, zaslužom brata Čeda Milića, i u maloj meri još u nekim drugim krajevima. Sa seom moramo biti u tesnoj vezi, sačemo moramo češće obilaziti, srodit se sa njegovim životom, upoznati njegove tegobe, poučavati ga i od njeg se učiti. To se može postići samo neprerastnim kontaktom starešinstva župe i sela, pa prema tome, što je manji teritorij to je kontakt češći a uspeh veći. Ako posmatramo agilni rad neumornog brata Čeda Milića, videt ćemo, da su seoske čete najbolje uspele u Hercegovini, koju brat Milić može da iz Mostara prevede i pohodi, dok su u Primorju udaljenom od sedišta župe i brata Milića seoske čete skoro nepoznanci. Da je sedište župe u Primorju stvar bi izgledala obratno. Zato ako želimo zdravu sokolsku ideju usaditi u srce zdravog i nepokorenog naroda teritorija župe moramo smanjiti te intenzivno raditi na osnivanju četa tako, da u najkraće vreme možemo mirne duše kazati: »Ko je Jugosloven — taj je i Soko.«

Preporučamo braći i sestrama, koji posećuju Zagreb, restauraciju „Varošku Pivnicu“ i „Kavanu Medulić“. Čitate naš oglas.

mukah. Do zadnjega smo upali, da ozdravi, da njegova močna konstitucija je zdrav organizem zmaga. To da zman! V četrtek, dne 24. jula, je izdihnil ves izlažen in izčrpan svojo blago dušo. Zadnje besede, kaj je izgovoril že v nezaveti, so bile: »In padla je zadnja žrtva neosvobojene Jugoslavije!« Tako se je poslovljio od svoje domovine idealni mladenci.

Pokojni Slavko je bil nad vse dober, blag in prijazen, zato je bil splošno prijubljen in spoštovan. V svoji stroki je bil dobro podkovani ter je z vremenu vršil svoje posle. Ves prosti čas pa je posvetil sokolskemu delu. Bil je duša Sokolskega društva ne samo v telovadnici, ampak tudi v prosvetnom delu. Poln idealov in nesebične požrtvovalnosti je bil zgled vsemu članstvu, ki ga je ljubilo kot najboljšega brata. Težko je zadela vse, ki so ga poznali, tužna vest, da je frenchalo utripati njegovo blago srce.

V času, ko smo polagali njegovo truplo osamljeni na pokopališču v Splitu, so se zbrali njegovi sorodniki, prijatelji in znanci doma v Sokolskem domu. Ob 5. zjutraj so mu zazvonili domaći zvonovi poslednjo pesem. Pred katafalkom mu je izpregovoril v slovo brat Rant, pcvci pa so mu zapeli »Vigred se povrće«. Stivilno občinstvo, ki se je prišlo posloviti od njega, ker se ni smelo in moglo udeležiti njegove pogreba, mu je s solzami v očeh izkazalo poslednjo čast.

Dragi Slavko! Tvoje mesto v Sokolskem domu je prazno. Nikdar več se ne povrće Tvoj veseli obraz, nikdar več ne bomo videli Tvojih živahnih oči, nikdar več slišali Tvoje prijazne besede. Ostatil si nas v bolti in tugi, toda Tvoj spomin nam ostane svetel in Tvoje blagoslovljeno delo ne bo nikdar pozabljen. Mirno spi tam ob jadranski obali, dokler ne prenesemo Tvojega prahu — tako vsaj upamo — v domačo grudo pod gorenjske vrhove, da boš počival v domači zemlji!



† Brat August Drukar,

bilježnik u Celju, umro 30. VIII. 1930. Osnivač Sokolskog društva u Kranju, starosta Sokolskog društva u Laškom, član Sokolskog društva Celje.

† Brat F. Kožiček

Ovih dana umro je u Pragu u 7

Rezultati takmičenja za slovensko prvenstvo na svesokolskom sletu u Beogradu

(Službeno)

- I. Löffler Emanuel ČOS 192:70 bodova 96:35%.
 II. Primožič Jože SKJ 191:25 bodova 95:62%.
 III. Gajdoš Jan ČOS 186— bodova 93:—%.
 4. Ing. Effenberger Josef ČOS 184:05 bodova 92:025%.
 5. Tintéra Jindřich ČOS 182:75 bodova 91:375%.
 6. Rybák Julius ČOS 182:30 bodova 91:15%.
 7. Supík Bendřich ČOS 173:70 bodova 86:85%.
 8. Malej Anton SKJ 172:35 bodova 86:175%.
 9. Štukelj Leon SKJ 171:45 bodova 85:725%.
 10. Ban Rafael SKJ 169:75 bodova 84:875%.
 11. Tikal Ladislav ČOS 167:95 bodova 83:975%.
 12. Šumi Peter SKJ 166:45 bodova 83:225%.
 13. Jetmar Anton ČOS 164:65 bodova 82:325%.
14. Gregorka Boris SKJ 160:60 bodova 80:30%.
 15. Pavlacký Ferd. ČOS 153:45 bodova 76:725%.
 16. Žilić Stanko SKJ 149:40 bodova 74:70%.
 17. Zupančič Neli SKJ 145:30 bodova 72:65%.
 18. Rajmer Slavko SKJ 144:95 bodova 72:475%.
 19. Dr. Orel Vlado SKJ 144:90 bodova 72:45%.
 20. Antosiewicz Edv. SKJ 139:25 bodova 69:625%.
 21. Zupančič Gabriel SKJ 134:85 bodova 67:425%.
 22. Celhar Ivo SKJ 132:05 bodova 66:025%.
 23. Machocky Rudolf ČOS 124:20 bodova 62:10%.
 24. Lapajne Stanko SKJ 119:75 bodova 59:875%.
 25. Daniel Tadeusz ZPS 110— bodova 55:—%.
 26. Porenta Ivan SKJ (odstupio).

Slet bugarskih Junaka u Sofiji

Posle zastojia od nekoliko godina, bugarski Junaci priredili su u prvoj polovici meseca jula o. g. u Sofiji svoj slet.

Kako je poznato, bugarski Junaci jedina su slovenska televžbačka organizacija, koja — iako prema vlasttom isticanju temelji se na Tyrševom sistemu, koji i provode u svojima jedinicama — ne pripada Savezu Slovenskog Sokolstva.

Dugo vremena, naročito iz rata, vodila se o tome velika diskusija na svim stranama, kako bi i bugarski Junaci pristupili u jedinstvu zajednicu sa Sokolima ostalih slovenskih naroda. Pa baš i nedavno pokušali su Junaci da ih se primi u Savez Slovenskog Sokolstva, ali bez uspeha. Najveća zaščita, pored nekih sporednjih pitanja, je u tome, što Junaci nikako ne pristaju da promene svoj naziv u ime Soko. Ma koliko u redovima bugarskih Junaka ima mnogo istaknutih radenika, koji se zalažu da se ovo pitanje reši i doveđe u potpuni sklad sa načelima na kojima se temelji Savez Slovenskog Sokolstva, s druge strane ima mnogo elemenata, koji ovo već godinama ometaju. Ovde također ispoljavaju se i izvesni uticaji sa strane onih lica, koji nastoje, da ovaj organizaciji udare svoj upecatak sa izvesnom političkom notom, koja u mnogočem unaša disonancu u svim nastojanjima, koja idu za tim, da bi općenito među svim slovenskim narodima došlo do

velika opasnost gotovo i za članove crkve da se ne bi i njima počelo da dopada pozorište i njegove igre.“

Tu vidimo kako je veliku privlačnost imalo pozorište već u onim vremenima i kako je bilo ukorenjeno među narodom. To je crkva spoznala i odmah je posegla za tim sredstvom, koje je prije tako kruto proganjala.

Tako su također Slovenci dobili prvo pozorište od jezuita u Ljubljani. Iako prve predstave nisu bile igrane na slovenačkom, već u latinskom jeziku, ipak iz njih su se razvile kasnije slovenačke pasionske igre u Škofji Lobići i drugamo. Anton Trstenjak u knjizi „Slovensko Gledališče“ o tome veoma jasno priča sledeće:

„Energični biskup Hren pozvao je jezuite u Ljubljano, da bi mu ovi pomagali zatrati protestantizam u Kranjskoj. Tako su došli prvi jezuiti u Ljubljano god. 1596. kao antireformatori, koji su također preuzezeli sve latinske škole u Ljubljani. Najpre su se nastanili u franciškanskom, zatim u augustinskom samostanu (gde se sada nalazi crkva Sv. Jakoba). Tu su sazidali kolegij, kojem su pribredili se meniste i konvikt. U konviktu su uzgajali revnu mladež za ciljeve svoje reda, a primali su također vanjske sinove bogatih i plemenitih roditelja. Škole su osnovali prema svojim potrebama. Njihov položaj bio je već tako težak naspram meštana i naroda i radi toga su se trudili da pridobiju simpatije svih krugova. Drugačije je bio njihov položaj prema tako zvanom javnom menu. Da bi pridobili ljudstvo počeli su da osnivaju bratovštine, što je bilo tim lakše, jer su ondašnji meštani bili u vezi sa štajerskim bratovštinama i počeli su da u školi gaje komediju, i to je ono, što se nije gojilo u nijednoj školi. S komedijom imali su svoje posebne ciljeve. S predstavljanjem dramatičnih dela imao je učenik da pridobije sigurnost u javnim nastupima te oblik kretanja. S predstavama, koje su bile javne, hteli su

jezuiti pridobiti prijatelje u opštinstvu. Te predstave privlačile su mnogo gledaoca, koji su se divili sjajnim kostimima i dekoracijama (što je bilo glavno) i spremnosti mlađih igrača te su u tome gledali sjajne uspehe redovnog odgoja. Jezuiti uzdržavali su također u svome semeništu pevače i glazbenike (n. pr. diskantiste, altiste, basiste, tubiste, tromboniste, organičke, violiniste, fagotiste itd.). Komedijske priredivale su jezuiti koncem školske godine, a što znamo već god. 1602. Tom prigodom jedan od crkvenih dobrostanstvenika delio je nagrade.

O svim komedijama nisu se sačuvali izveštaji. Kad je n. pr. nevesta kralja Ferdinanda III., infantkinja Marija Ana, kćer Filipa III. putovala (1631.) iz Trsta preko Ljubljane, predstavljali su jezuiti njoj u čast komediju: »Rachel pulchra«, u kojoj na koncu Paris izručuje kneginji zlatnu jabuku u slavu lepote; to dokazuju, da su se također i pobojni očevi znali laskati.

U pokladama davali su tako zvane »Prügelkomedie« (god. 1635. »Priscina vapulans«). Time je također bila zastupana i vesela igra. Skoro svaki učitelj u jezuitskom kolegiju napisao bi svake godine komediju, kojoj je sadržaj bio uzet iz svetoga pisma, a retko iz mitologije i povesti. Također i naš povesničar Ljudevit Schönleben, čiji je otac bio ljubljanski župan, napisao je komediju: »Haeresis fulminata, seu Anastasius Orientis Tyrannus Haereticus«, koja se predstavljala dne 2. i 3. maja 1651. Igralište bio je kolegij (area Collegii), auditorijum, također školske sobe, a leti pak »Podture«, kojega je biskup Hren darovao jezuitima.

Jezuitska drama bila obično pisana u latinskom jeziku; o nemačkoj komediji imamo izveštaj, da je na veliku subotu 1635. bila nemačka predstava u crkvi: »Christus Todeskampf im Garten«. Dne 14. marta 1660. predstavljala se je na nemačkom jeziku

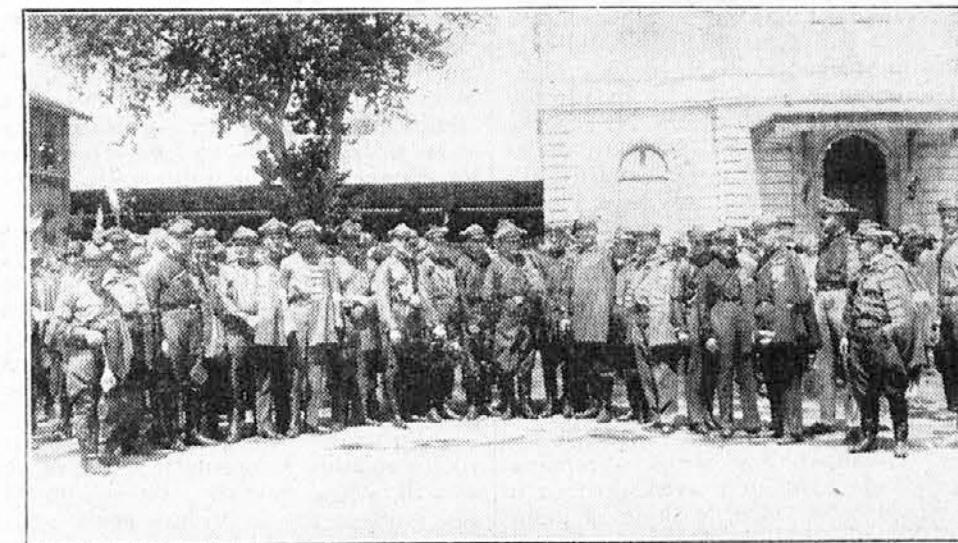
sa telovažbačkim društvima »Junak« u Bugarskoj. Orientacija napram Sokolstvu je mladega datuma i zato među Junacima nema onog sokolskog duha, niti je ta organizacija tako upliv na kao što je sokoška. Organizacije nalaze se većinom po mestima, a u provinciji postoji nešto oko 60 društava. U svemu savez Junaka broji 144 društva, od kojih su najjača u Sofiji, Ruščku, Varni, Custendilu, Plovdivu i Burgasu. U ovim mestima nalaze se i sedišta župa, kojih ima svega šest.

Prvog glavnog sletskog dana prisutno Sokolstvo, ostali gosti i Junaci sabrati su se na sletištu, gde je bila najpre obavljena verska svečanost pod funkcijom mitropolita Stefana, kojeg je učestvovao i pokrovitelj sleta kralj Boris, koji je tom zgodom održao Junacima i gostima govor. Zatim počela je svečana povorka, koja je prolazila glavnim sofijskim ulicama. U povorci učestvovalo je 32 Švicara, čehoslovački Sokoli i Sokolice (129 članova i 63 članice), 56 ruskih Sokola, 30 Makedonaca, 150 rezervnih oficira, 200 domobranaca, 52 biciklisti i zatim Junaci sa 5755 članova i članica pod 34 zastave i 27 glazba. Sledilo je zatim televžbačko društvo Makabi, a za ovim brojno članstvo u raznim narodnim nošnjama.

Na popodnevnom javnom nastupu učestvovalo je 60 članova u prostim vežbama »Složno za domovinu«, zatim 525 vežbačica u vežbama s vencima, pa 56 vežbača bankanske oblasti i zatim Švicari, koji su vežbe izveli veoma odlično. Vežbe u glavnom bili su dobro izvadane, naročito se je istakao društvo Ruščuk, koje je nastupilo u svim odelenjima sa 120 članova i veoma lepo izvelo skupne vežbe. Nadalje redale su se još nekoje manje točke skupnih vežaba i time je prvi dan sletišta bio završen. Vežbe vodio je savezni načelnik Fotinov. Vežbama izvesno vreme prisustvovao je i kralj Boris u pratnji ministra prosvetne Cankova.

Drugi dan jutrom održala su se najpre savezna takmičenja, ali rezultati još nisu poznati. Takmičenje učestvovalo je 25 članova. Popodnevnu vežbu pokvarila je kiša. Radni tona u zakašnjenju od puna dva sata počele su proste vežbe članova, koji je nastupilo 670. Prema pisanju čeških listova, njihove vežbe nisu bile dovoljno pripravljene, a to se naročito isticalo u pokrivanju i skladnosti. Nastupile su zatim članice, njih 288 na broju; nastup im je bio mnogo bolji od prvog dana. Lepo su zatim izvele vežbe sa Sokoli sa puškama. Najlepša točka programa bio je nastup čehoslovačke sokolske uzorne vrste iz Praga. Svojom izvedbom vežba članovi i članice upravo su oduševili gledače, koji su ih nagradili obilnim odobravanjem. Vežba dečaka, koji je nastupilo 375, bila je dobra, jedino im je bio slab nastup radi nepažnje vodnika. Nastupile su zatim članice, njih 288 na broju; nastup im je bio mnogo bolji od prvog dana. Lepo su zatim izvele vežbe sa Sokoli sa puškama. Najlepša točka programa bio je nastup čehoslovačke sokolske uzorne vrste iz Praga. Svojom izvedbom vežba članovi i članice upravo su oduševili gledače, koji su ih nagradili obilnim odobravanjem. Vežba dečaka, koji je nastupilo 375, bila je dobra, jedino im je bio slab nastup radi nepažnje vodnika. Nastupile su zatim pojedina društva Varna, Lom, Gabrovo i t. d. Program završio se sa nastupom naraštajaca iz Sofije i načinom plesom devojaka.

Radi slabog vremena slet je bio produžen za još jedan dan, ali i 13. juna nevreme je sve pokvarilo. Tek skoro pred večer, pred katedralom Aleksandra Nevskoga, porazdelile su se



Braća Poljaci na sletu u Beogradu

takmičarima nagrade u prisustvu najviših predstavnika vlasti i korporacija. Po rezultatima i isteku sleta vidi se, da Junaci i sami uvidaju da jedino spadaju među slovensko Sokolstvo. U zadnjim godinama pokazali su lep na

prednaručito u tehničkom pogledu. Tehnički odbor, koji veoma ustrajno radi, vodi načelnik Fotinov i podnačelnik br. Bureš, načelnik čehoslovački Sokola u Sofiji i Nikola Gladniški, bivši član hrvatskog Sokola.

LJUBOMIR R. NOVAKOVIĆ, art. puk. (Ljubljana):

Vaspitanje vojnika i građana u nacionalnom sokolskom pogledu

(Nastavak.)

Uloga učitelja-nastavnika.

Sad da vidimo ulogu učitelja-nastavnika u svim školama u vaspitnom pogledu našeg pomladaka i upućivanje ovoga na put čestitosti i ispravnosti, na put ka sokolskom životu. Neće se pogrešiti ako se kaže, da su njihova uloga, i rad na vaspitovanju naše omladine najteži. — Najteži zbog toga, što zahtevaju najviše vremena i ličnog posvećivanja, najviše ljubavi, istrajnosti i trpežnosti, a pogotovo pedagoške sposobnosti i metodične umetnosti. Za mislite samo jednog osmogodišnjeg mališana naivnu, bezazlenu, nestrašnu, potpuno neumesnu i za život savršeno nespesobnu. Nije to lak posao od ovakvog malog stvorenja, koje ima samo oblik čoveka, izraditi pravog čoveka i korisnog građanina za državu i narod.

Rad učitelja osnovnih škola predstavlja najteži period dečijeg vaspitanja. Oni uvek moraju stajati u tenu vežbi sa roditeljima njihovih učenika, jer ako roditelji budu radili kao što je malo pre napomenuto, onda će i učiteljima biti olakšana njihova inačica učenika, a preko njih i celoj našoj omladini, koja prolazi kroz kasarnu da se napaja duhom junastišta i sprema za dobre gradane i čuvare naše slobode.

U svim osnovnim i srednjim školama, i preko onoga što predviđa školski program, omladinu treba upoznati sa svim našim slavnim tradicijama, sa našim najzaslužnijim vladarima i našim velikim velikanicama. Na taj način treba joj učiti ljubav i poštovanje prema svojim očevima i dedovima, prema onima, koji su joj dali slobodu, stvorili ujedinjenje i sazidali ovu našu veliku državu. Isto tako svi prosvetni radnici dužni bi bili, da upoznaju svo-

i da mu je glavna briga imati samo jedan izvestan broj učenika sa dobrim uspehom, koji bi opravdali njegov rad i njegovu »stručnu sposobnost«. Jest, ali da li ovakav učitelj opravdava svoj pravi užvišeni poziv? Ne, on takvim svojim formalnim, ograničenim i jednostavnim nastavnicičkim radom čini jedan veliki moralni greh pred Bogom i svojim narodom, koji u njemu gleda svoga opštег prosvetitelja i vodnika.

Kad bi svi naši prosvetni radnici uvek imali, kao što mnogi imaju na umu, da su oni istovremeno nacionalni radnici i misioneri naše bolje budućnosti, oni bi morali izaći iz okvira čisto školske formalnosti, oni bi otvorili širi horizont pogleda svojim učenicima, a preko njih i celoj našoj omladini, koja prolazi kroz kasarnu da se napaja duhom junastišta i sprema za dobre gradane i čuvare naše slobode.

U svim osnovnim i srednjim školama, i preko onoga što predviđa školski program, omladinu treba upoznati sa svim našim slavnim tradicijama, sa našim najzaslužnijim vladarima i našim velikim velikanicama. Na taj način treba joj učiti ljubav i poštovanje prema svojim očevima i dedovima, prema onima, koji su joj dali slobodu, stvorili ujedinjenje i sazidali ovu našu veliku državu. Isto tako svi prosvetni radnici dužni bi bili, da upoznaju svoje najbolje. Pozornica ima da posluži ne samo sokolskom članstvu, već celom narodu, koji treba užgajati, jer to je sokolska dužnost; zato ima da se polaze mnogo važnosti na njegovu uzgojnu snagu.

Prvo treba istaknuti, što ima da se prirede. Na to je odgovor lak. Ništa više i ništa manje nego to zašto smo sposobni i što je moguće da se priredi prema danim mogućnostima i prilikama gledom na pozornicu i na publiku. Pri izboru igre moramo imati uvek pred očima igrače, pozornički i kostimski materijal s kojim raspolažemo.

Društva, ne govorimo samo sokolska već uopšte, mnogo greše u tom obziru, jer prirede igre, koje i redovnim pozorištima zadaju mnogo brige. Da navedemo ovde nekoliko slučajeva:

Društvo, u kojem su sudjelovali samo tvornički radnici, priredilo je na primer Čapekov igrokaz »R. U. R.« i Majcenov »Kasiju«. Negde u našim brijdomi pak igrali su seljaci celu Schillerovu dramu »Spletka i Ljubav«. To su same igre koje zahtevaju prvo vremena umjetničke sile, izvanredni pozornički aparati izabrane kostime, pre svega pak rutiniranog režisera. Ovakovih slučajeva ima mnogo.

Iz tih par slučajeva jasno je, kako daleko siju pozorničke zablude prema gore i prema dole. Tu vidimo, da nema pravog vodstva. Ali također tamo gde imaju prilično sposobne režise dogodi se, da seguru preveć u umjetnički nivo, dojemu nisu dorasli ni igrači igrom, a ni publika uživanjem. Tu načelo je opasnost da se pozornici osoblje skoro razide, jer se ne zadovoljava uspesima a publika pak zanaša se za onim, što ne razume. Tako su propale mnoge — inače uzorne i dobre pozornice. Uništili su je režiseri, koji su previsoko leteli.

(Nastaviće se.)

kolskom idejom. Također tamo Sokolu ne treba pozornice. Jer pozornica je skupa i traži neumornih i požrtvovnih sila, ako ima da bude dobra. Kako pak moramo mi Sokoli stajati na stanovištu, da ceo naš rad mora da bude istinit i dobar, jer mora da težimo uvek za napredkom i za usavršenjem u svakom obziru, moramo otklanjati sve, što je slab i polovično, zato moramo također odstraniti slabe, malo pripravljene i manjkavopremljene pozorišne predstave. Sokolu je pozorn

je učenike sa našom sadašnjicom, sa značajem našeg narodnog ujedinjenja i krvlju stečene slobode, kao i velikim žrtvama za izvođenje i ostvarenje ovih naših vekovnih idea. Ne sme se propustiti, a da se toj školskoj omladini ne predoči važnost i značaj njihove uloge u stvaranju još bolje i lepše budućnosti.¹

No, kao najbolje i najpraktičnije sredstvo za odgajanje i usposobljavanje omladine za naše dobre gradiće je organizovanje i širenje Sokolstva. Za njih treba još u osnovnim školama otkopeti sistematsko spremanje i razvijanje fizičke moći, kao i duhovne ljubavi prema ovoj organizaciji. — Dece u osnovnim školama, spremana i vaspitana u ovom pravcu, doći će u srednje i ostale stručne škole sa puno oduševljenja i ljubavi prema ovom, njima omiljenom Sokolstvu. Sada, kod svih škola i sa ovako upućenom decem, treba sprovesti temeljnu reorganizaciju i postaviti solidnu osnovu za fizičku nastavu i formiranje sokolskih društava. Nijedan učenik nijedne škole u našoj državi ne bi smeo proći kroz školu i stupiti u javan život gradiću i doći na odsluženje roka u kasaruu; a da prethodno ne bude moralno vaspitan, stručno spremjan potpuno oduševljen i disciplinovan Soko.

Mi moramo biti gordi i ponosni sa našim nenadmašivim vrlinama i običajima. To naše narodno duševno bogatstvo daje nam dovoljno jamstva, da možemo i treba da izradujemo i stvaramo svoju zasebnu kulturu, koja je još pod Dušanom Silnim bila na zavidnoj visini.

Najkraci i najčasniji put, kojim bi naš jugoslovenski narod došao do ostvarenja te svoje prave kulture i veličine, koja mu u istoriji čovečanstva pripada, jeste naše Sokolstvo. Ono je jedino u stanju da izleči onaj deo omladine, koji se zanosi raznim avanturama i nesvesno srđa u ponor razvata. Sokolstvo je za sve Slovene najvećanstvenija ideja, kojom oni manifestuju svoju solidarnost, jednakost, bratstvo, ljubav i veličinu duše svoje. Sokolstvo je najkarakterističnije urođena crta svih Slovena. Ono treba i ono jedino može da ih odvede u sve slovenski zagrljav. Sokolstvo i Slovensko jest jedan potpuno nerazdvojeni pojam, jedno bez drugoga ne može se zamisliti ni postojati. Pa onda, da li se može zamisliti i postojati, makar i jedan umno i fizički zdravi sin naše otadžbine, a da ne bude organizovan i oduševljen član našeg jugoslovenskog Sokola? Ne može; sav naš narod treba da se okupi pod jugoslovenskom sokolskom zastavom.

Jezgra naše omladine, naše nadje, jeste u raznim školama, koje ih prosvećuju i stvaraju srećnim ljudima, ali škola treba da tu omladinu napoji sokskskim duhom, jer je bez toga svaki omladinac lepo procvetala biljka, koja ne donosi nikakvog ploda. — Nastavnici u školama niko neće pokusati da spreči, naprotiv će da preporuči najenergičnije zauzimanje na organizovanju Sokolstva i širenju njegove ideje. Eto, zbog toga bih ja sve učitelje i nastavnike u školama smatrao najodgovornijim propovednicima i radnima na užvišenoj sokolskoj ideji.

No, kako jedan veliki procenat našeg pomladaka, sticajem raznih priroda i okolnosti nažalost, ne prolazi ni kroz osnovnu, a kamoli kroz koju već u stariju školu, to je potrebno, da svim našim prosvetnim radnicima, a naročito učiteljima seoskih osnovnih škola u zajednici sa svim istaknutim i nacionalno svesnim ljudima intenzivno rade na širenju pismenosti i na održavanju raznih predavanja, u cilju razvijanja patriotizma, a naročito na organizovanju i spremjanju Sokolstva, a kroz ovo ulivanje vitezškoga sokolskog duha i iskrene ljubavi prema močnoj uzdanici — našnoj vojski.

Kao što mnogi sa pohvalom rade, ovako neka bi svu naši prosvetni radnici složno, sporazumno i predano razdili na prosvećivanju celokupnog našeg naroda, onoga u školi i onoga van škole.

Za postavljanje čvrstog temelja naše budućnosti, za požrtvovanje i nacionalni rad naših prosvetnih radnika narod bi ih slavio i svetkovao kao pionire svoje kulture, svoje slave i veličine, a njihova imena istorija bi mogla zabeležiti zlatnim slovima sa ovim rečima:

„Država naša i narod naš većiti je spomenik i ponos naš.“

Uloga oficira.

Kod dosadašnjega izlaganja videli smo, da je zadatak roditelja i učitelja vrlo delikatan i pun odgovornosti za prosvećivanje našeg pomladaka i prepremanje ovoga za čestite gradiće i ispravne državljane. — Ali uloga oficira u ovom pogledu kod celokupnog našeg naroda jeste najdelikatnija i najvažnija.

¹ Oni učitelji, koji su Sokoli, rade već onako i postizavaju najlepše uzgojne uspehe. U mnogim krajevima bez učitelja uopšte ne bi bilo sokolskog rada. Hitna je potreba, da se već u učiteljskim školama budući učiteljski naraštaj vaspita u sokolskom duhu, onda biće još bolje. — Urednik.

Vojnički život pun je raznovrsnih predviđenih i nepredviđenih teškoća i naporu. No, isto tako on je pun časti, slave i ponosa, pa zbog toga treba dobro proučiti smisao vojničkoga života, prilagoditi mu se i uživeti u njemu. Za sve ovo treba dobre volje, iskrene ljubavi i ljenog požrtvovanja.

Svi oficiri, a naročito mladi i još dovoljno neiskusni, treba uvek da imaju na umu, da njihova služba nije jednostavnog karaktera, da njihova profesija ne sme u sebi imati onoga uokvireneg činovničkog obeležja, a još manje sme u sebi imati materijalističke gramzljivosti.

Verovalno je, da ima oficira, a naročito mladih, koji smatraju da su se oduzili svoju savest i da su uradili sve ono, na što ih njihov poziv upućuje, ako su svaki u svome predmetu i u obimu određenog programa, obučili svoje potičnjene vojnike, ako im je čist i uredan povereni im materijal, ako su na vreme podneti traženi predlogi i izveštaji, administrativni posao uredno obavljaju, kasarna čista i uredna i, pored toga, ako je oficir propisan i ispravan. — Sve je ovo vrlo potrebno i sve ovo, kao i još mnogo kojećega drugog, vojni zakoni, pravila i propisi zahtevaju od svakog pojedinega oficira u granicama njegove nadležnosti. Ali zadovoljiti se samo sa ovime znači ograničiti svoju vojničku karijeru i smanjiti značaj svoga užvišenog poziva — znači i još nešto: zadovoljiti se sa lepotom uniformom i dobrom platom, a potpuno likvidirati sa onom merom vojničke ambicije, koja je potrebna svakojem čestitom oficiru. — Od oficira se najviše traži, oni su najizrazitiji predstavnici ne samo kao starešine u vojski nego i čuvari našega naroda.

Upamtimo: kakav bude naš oficirski kor takva će biti naša vojska. Oni nose najveću moralnu odgovornost pred Bogom i svojom savešću za čestitost, vrednoću i hrabrost naše vojske. Oficir treba da voli kasarnu i kasarnski život više nego dom svoje porodice. Jer kasarna je duhovni hram, škola narodnog pronađivanja i zajednički dom, koji pod svojim krovom prima sve zdrave i časne sinove našeg naroda. Oni sačinjavaju u kasarni jednu veliku vojničku porodicu. Svakičem članu ove velike vojničke porodice oficir je starešina, a pored toga još i stariji brat, otac i njegov najveći dobrotvor. Svi mlađi od njega izvršuju njegova naredenja i zapovesti, ali da li će ga oni iskreno voljeti, poštovati i biti mu potpuno odani, to će zavisiti samo od njega samoga, a ne od vojnika, koji se njemu podčinjavaju. Za ovo mi imamo mnogo primera u prošlim ratovima i videli smo, da su u izvesnim kritičnim prilikama i onim momentima, kad se mogla centri prava i iskrene ljubav između mlađih i starijih, mnogi oficiri vrlo teško prošli i iskusili gorkе posledice svoje pretezane oholosti, nepravčnosti i nepristupačnosti. Isto tako mi smo mogli videti, da su mnogi oficiri naše junake vojske u prošlim ratovima sjajno i besprekorno proveli svoje jedinice kroz muke i nečuvene patnje isto onako kao kroz slavu, bogastvo i trijumf veličine svoje.

Ali ne silom vojničkog zakona, discipline i reda, što je naša vojska uvek dostojno znala centri, već za to, što su svi vojnici dotične jedinice želeli i uvek bili gotovi da žrtvaju život svoje za svog starešinu, kojeg su iskreno voleli i poštovali, jer on je to zaslužio onda, kada su u kasarni zadržani.

Mi znamo, da je svaki oficir, na prvo mesto, dužan da svoje vojnike stručno spremi i usposobi, ali ako se vojnici obuče samo u svojim stručnim znanjima, oni će onda biti dobiti majstori izvođenjem svojih pravilskih zadataka, ali neće biti u stanju da stvaraju idealna i velika dela i da u potpunosti odgovore svome vojničkom pozivu, ako se ne budu, pored stručnog znanja, usposobili i napojili još i sokolskim duhom.

Da bi se ovo moglo uspešno provesti kod svih naših mlađih rekrutinskih novina našega naroda, koji prolaze kroz kadar, potrebno je da svakojem oficiru uvek bude „Program“ njegova velika volja, iskrena ljubav, krajno požrtvovanje i postignuće užvišenog cilja — sve za kralja i otadžbinu.

(Nastaviće se.)

Slike brata Maleja
ima u zalihi Jugoslovenska Sokolska Matica, Ljubljana, Narodni dom.

Format 9 × 14 à 10 Din
„ 30 × 33 à 70 „

u istom formatu i po istoj ceni dobiju se i slike vence Nj. Veličanstva Kralja i vence Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije.

Slike se šalju uz napred doznačen novac.

Urednik.

¹ Oni učitelji, koji su Sokoli, rade već onako i postizavaju najlepše uzgojne uspehe. U mnogim krajevima bez učitelja uopšte ne bi bilo sokolskog rada. Hitna je potreba, da se već u učiteljskim školama budući učiteljski naraštaj vaspita u sokolskom duhu, onda biće još bolje.

Urednik.

„Unima“

(Mednarodna lutkarska zveza).

Kako znajo lutkarsko umetnost centri drugi narodi, razvidimo že iz dejstva, da imajo Nemci u Münchenu slovci »Marionettentheater der Münchener Künstler«, Avstriji u Salzburgu znameniti »Künstler Marionettentheater« pok. prof. Anton Aicherja, ki je v 17 letih uprizoril več kot 50 novih iger in ustvaril 300 novih lutk ter prejel na mednarodnih razstavah več odlikovanj, Italijani svoj svetovno znani »Teatro dei piccoli« pod vodstvom ital. kritika in pisatelja Vittorio Podreccie, ki je gostoval v evropskih centrih in zbuljal občudovanje strokovnjakov; dalje v Belgiji, kjer se vrši septembra t. l. III. mednarodni lutkarski kongres, imajo lutkovno gledališče, znano po svojih velikih lutkah, pod vodstvom M. Rodolphe de Warwage, da ne govorim o Čehih, ki so pravi mojstri in imajo več kot 3000 lutkovih pozornic, razpredelenih po vsej državi, prav tako tudi Rusi.

Da ne omenjam še drugih narodov, dočim se je razvila pri nas tovrstna umetnost prav za prav šele po vojni. Vidi se pa, da se bo dvignila v doglednem času do iste tehnične in umetničke višine, ki jo zavzemajo drugi narodi, če se bodo merodajni činitelji zavzeli za to važno ustanovo otroške vzgoje.

Vzpodbudo je že dala uprava Dravske banovine, ki priredi v letosnjih velikih počitnicah učiteljski tečaj za ročna dela, med drugim tudi tečaj na napravo lutkovnega gledališča, ki se bo vršil na srednji tehnični šoli v Ljubljani.

Toplo pozdravljam to inicijativo in želim, da bi rodila iste uspehe, kakor jih zaznamujem v Čehoslovenski republiki, kjer so v vseh učiteljskih in meščanskih šolah uvedene obvezne ure za lutkarska ročna dela. Želeti bi bilo, da se isto zgodii tudi pri nas, ker se bo že naša bodoča generacija začela baviti z lutkarsko umetnostjo, ki donaša na Čehoslovaškem prav lepe dohodke.

Če se je tečaj že otvoril, nam ni znano, nadejamo se pa, da bo obrodil toliko pričakovanih in zaželenih sadov na tem polju.

Letos pa se vrši v Liču (Belgia) pod pokroviteljstvom listov »Journal« (Pariz) in »La Meuse« (Lič) že III. mednarodni lutkarski kongres zveze »Unima«, ki je bila ustanovljena 20. maja 1929. v Pragi pod častnim predsedstvom M. Justina Godarta, odvetnika, bivšega ministra, senatorja in predsednika društva »Les amis de Guignole«.

Na I. kongresu je bil izvoljen so-

glasno za predsednika »Unime« znani češki prof. dr. Jindrich Vesely, urednik najstarejšega mesečnika »Loutka«, ki je postal obenem lutkarska revija »Unime«.

Inicijativo k zdržljivitju je dal francuz Jeanne Paul, ki je pred kongresom pisal »Masarykovemu ljudsko-vzgojnom zavodu«, naj bi Čehi aranžirali prvo mednarodno razstavo lutkovnih gledališč in izbrali to priložnost za združitev vseh sodelavcev raznih lutkovnih gledališč sveta.

In res! 20. maja 1929. v lutkovnem gledališču »Kraljestvo lutk« v Pragi se je obistinila ta želja. Vznikla je — z odobravanjem odposlancev Avstrije, Bolgarije, Čehoslovaške, Francoske, Nemčije, Ruske in Rumunske — mednarodna lutkarska zveza »Unima« (Union internationale des Marionettes).

Za središče »Unime« je bila proglašena Praga. Njen oficijalni jezik je francoski. Na kongresu se je dočelo da Pariz za kraj II. kongresa. Ta se je tudi vršil že oktobra 1929.

Zanimiva je vsebina brzjavke, sprejetje od več kot 500 čehoslov. lutkarjev in odposlane predsedniku Mašaryku. V njej se zreali goreča ljubezen čeških lutkarjev do češčanskih idealov svojega predsednika, katere hočejo razširiti med ljudstvo v pesniški deci pristopni oblici. Deci pa hočejo se posebno zbuđati posvod in kadarkoli ljubčen do domovine in dela in čut skupnosti.

Prof. Pastorek je obenem naznani, da se je pravkar storila zveza slovenskih lutkarjev s sodelovanjem Bolgrov, Čehov, Jugoslovanov, Poljakov, Rusov, Lužičkih Srbov in Ukrajincev.

Nato je dr. Veselý pozdravil slovenske ter francoske, nemške in druge goste, prečital brzjavke, ki so bile poslane od raznih prizadetih korporacija.

Gоворili so še ruski prof. Bogatirev, Bolgar Nazorov, jugoslov. slikar Ante Trstenjak, lužičanka M. Leševic, francoz Jeanne Paul, Nemec Otto Link, rumunski prof. dr. Margarete Stefanescu in drugi.

Nato so se gosti ogledali razstavo odrov in pritliklin, razmeščenih v 35 paviljonih.

O prvem mednarodnem kongresu so pisali tuji listi jako laskave in vsestranske priznavalne besede o razvoju čeških odrov, ki so na odiščeni umetniški višini.

Na letosnji III. kongres odpošlje pa svojega delegata tudi Savez Sokola kraljevine Jugoslavije, ki mu je mnogo na tem ležeče, da se ta koristna ustanova udomači v vseh sokolskih društvinah.

Zato naj se najkasneje do konca avgusta t. l. prijavijo vsa ona sokolska društva, ki nameravajo v bližnji bočnosti ali že celo v sezoni 1930./31. ustanoviti sokolska lutkovna gledališča, pri bratu Josu Zidariču, Ljubljana — Resljeva I/I., kot zastopniku Saveza SKJ na III. kongresu v Liču.

Ona sokolska društva pa, ki razpolagajo že s slično ustanovo, naj izvolijo zanesljivo poslati omenjenu bratu obširne odgovore na našo stopnja vprašanja:

1. Kdaj in po kom se je ustanovilo lutkovno gledališče v dotednjem kraju.

2. Koliko iger se je dosedaj igralo in katere po prevodih ali izvirnikih.

3. Koliko lutk ima društvo in kdo jih izdeluje poleg scenerie in opreme.

4. Število in imena delujočih članov in članic. Posebe označiti člane odbora lutkovnega odseka.

5. Kako je obiskom? Obstoja li možnost nadaljnje dela in kako se krijejo stroški.

6. Ima sokolsko društvo album fotografij posnetkov odra, lutk, scen itd. z zadevnimi naslovni ali pa posamezne slike. V pritrdilnem slučaju naj jih društvo izvoli priporočeno poslati br. Zidariču, ki prevzema garancijo in odgovornost, da se

Ob težki izgubi člana vašega društva brata Antona Maleja, blagovolite sprejeti naše globoko sožalje. Vzor Sokolu hvaležen sponin.

Sokolsko društvo Boštanj.

S žalne seje izrekamo bratskemu društvu iskreno sožalje, nepozabnemu bratu Maleju pa zadnji sokolski zdrav.

Sokol Marenberg-Vuhred.

Povodom tragične smrti brata Maleja s vama duboko učestvujem.

Sokolska župa Sušak-Rijeka.

Cetinjska sokolska župa učestvuje u žalosti za vrlim Sokolom Antonom Malejem kliče: Neka mu je slava!

Starosta župe Gavro Milošević.

Dukovo dirnuti smrť neprežaljenja brata Maleja, koji je tako tragično izgubio život u vršenju sokolske dužnosti, primite naše iskreno saúčesče.

Sokolsko društvo Kraljevica.

Duboko potreseni teškim gubitkom, koji vas je zadesio smrť vašega odličnoga člana, a našeg brata Antonia Maleja, molimo vas da primite naše iskreno i toplu sućut.

Sokolsko društvo Bjelovar.

U osečaju velike tuge i visokog ponosa saúčestvujem u žalosti za našim bratom Malejem.

Sokolsko društvo Vajska.

Zalimo rani gubitak brata Sokola Maleja. Primite srdačno saúčesče.

Soko Budva.

Sokolsko društvo u Srbobranu primivši iznenadnu katastrofalnu vjest o smrti brata Antonia Maleja, velikog sokolskog borača, koji je vršeci uživšen u skolsku dužnost ispušto svoju plemenitu sokolsku dušu, učestvuje u velikoj sokolskoj žalosti, šalje izjavu boli i saúčesče na gubitku tako vrsnog brata.

Neka je bratu Antonu Maleju večna slava!

Sokolsko društvo Srbojan.

Ob priliki teškega udarca, katerga je zadesilo vaše društvo s smrťom mednarodnega telovadca brata Maleja sprejmite u ime načelnštva sokolske župe Niš naše najiskrenije in globoko sažalje.

Dragega nam Maleja bomo ohrañili v hvaležnem in bratskem spominu.

Prosimo, da ste tolmač našega iskrene sožalje rodbini pokojnega.

Sokolska župa Niš, načelnštvo.

Duboko smo potreseni vijestima o tragični smrti našega dičnog brata Antonia Maleja, člana vašega društva, hitamo da vam na ovaj način izrazimo naše saúčesče u vašoj boli, koja je isto tako neizreciva bol svih nas Sokola majke Slavije.

Slavnog borača i junaka brata Toneta zadržat ćemo u harnoj uspomeni.

Vječna slava junaku bratu Antonu Maleju!

Laka mu bila zemlja, za koju slavu i čast položi mlađi život svoj!

Sokolsko društvo Valpovo.

Učestvujem u žalosti za bratom Sokolom Antonom Malejem, koji pada pregalci vrnječi patriotsku dužnost na sokolskem polju za kralja i otadžbinu.

Ban Zetske banovine Smiljanic.

U žalosti za izgubljenim bratom Anton Malej sa vama učestvujem. — Slava neprežaljenom bratu Antonu Malej!

Sokolsko društvo Gospic.

Sokolska župa Niš deli vašu nešću. Čuvaće večan pomen brata Maleja borca za slavu domovine.

Starešina Dimitrijević.

Delim vašu žalost i hvala bratu Maleju!

Sokolsko društvo Niš, starešina Stevanović.

Sokolsko društvo Omišalj plaće nad preranim grobom brata Maleja izražavajući svoje najdublje i najiskrenije saúčesče kličući: Slava mu!

Starosta Torbica.

Potresni tragičnom smrťu brata Maleja izrazujem duboko saúčesče.

Sokolsko društvo Jelsa.

Povodom iznenadne smrti brata Maleja za borbu prvenstva naše države kroz Sokolstvo, kojega je sada istom u život prenalo primite bratsko saúčesče.

Sokolsko društvo Bos. Dubica.

Izvolite primiti naše iskreno i duboko saúčesče nad tragičnim gubitkom miloga brata Antonia Maleja, koji je dao svoj život u vršenju najsvetijih sokolskih dužnosti.

Ob priliki nesreće, ki je zadela vaše društvo s smrťjo vrlega in požrtvovalnega brata Antonia Maleja, izrazamo naše iskreno sožalje.

Sokolsko društvo St. Vid nad Ljub.

Nad tragičnom smrťu odličnog mladog sokolskog prvaka br. Antonia Maleja primite i od mene najiskrenije saúčesče. S pozdravom: prof. dr. Franjo Bučar, član Medunarodnog olimpijskog odbora i delegat za Jugoslaviju (Zagreb).

Sokolsko društvo Knjaževac.

Brat Anton Malej poginuo je u borbi za čast i veličinu našega Sokolstva. Iako mi Sokoli treba da smo spremni da svagda, po primeru naše slave, braće iz mlade istorije Sokolstva padamo i polažemo glave za svoje i narodne ideale, ipak nas smrťa poginulega brata teško potresa, jer je bio naša naša i ponos.

Molimo da primite naše bratsko saúčesče, a isto tako da izjavite i po rodici poginuloga našega brata i da je obaveste, da ćemo u srcu svome čuvati ljubav prema njemu i da će on, iako mrtav, živeti kroz stotine naših Sokola.

Sokolsko društvo Velika Kikinda.

Radi izgube velikega jugoslovenskega Sokola br. Toneta Maleja k splošni nacionalni žalosti se pridružuje.

Akademski sportni klub »Primorje«, Ljubljana.

U času kada majka domovina prima u svoje krilo svog dragog sina, našeg plemenitog i dobrog brata, sa teškom boli u duši i suzim očima klanjam se pepelu njegovu. Slava bratu Maleju!

Prednjaci Sokola Sinj.

U ime sviju članova našeg društva izrazujem bratsko saúčesče za umrli bratom Malejom Antonom Želećem, primite naše iskreno saúčesče.

Zdravo!

Sokolsko društvo Denović.

S današnje sjednice starešinstva ove župe, nakon komemoracije zasluzove župe, nakon komemoracije zasluznoga i neprežaljenoga brata Antonia Maleja poginuloga u borbi za slavu i pobedu naše nacije i našega Sokolstva, molimo vas, da u tome gubitku, kojega živo osjeća čitavo naše Sokolstvo, primite izraze našeg bratskog saúčesche.

Slava bratu Maleju!

Sokolska župa Split.

Iz redova sokolske porodice, iz redova naše uzvišene organizacije i opet se je odijelio za uvijek jedan od najvršnjih Sokola, svima nam mili sokolski brat Anton Malej.

U velikoj tuzi koja je snašla uz njegovu staricu majku, rođene mu sestre i braču i naš celokupno Sokolstvo nenađanom i puno prerađenom smrťu brata Maleja i naše društvo dijeli s vama veliku bol nad ovim tako teškim i nenađoknadivim gubitkom, pa primite tim povodom izraz našeg bratskog, iskrenog, najtopljeđ i najdubljeg sažaljenja.

Kod drugih velikih i kulturnih naroda ovakove se pobednike dočekuje sa slavljem i svima počastima, dok smo mi Sokoli vjerni našem načelu »ni za čast ni za slavu« blagopokojnog brata Maleja morali na žalost dočekati sa bolnim srcima i teško ožalošćeni.

Nezaboravnom bratu Maleju sačuvati ćemo trajnu, neizbrisivu i najsvijetliju spomen.

Slava bratu Maleju i vječni mu spomen medu nami! Zdravo!

Sokolsko društvo Sušak-Rijeka.

Sokolsko društvo Beograd II. na svojoj sednici od 22. jula izvršilo je komemoraciju za pokojnim bratom Antonom Malejem. Tom prilikom ovlastila me je društvena uprava, da se uime Sokola Beograd II. pridružim bratskim saúčesćima za dragim bratom, koji je umro u vršenju sokolske dužnosti.

Sokolsko društvo Beograd II.

Doprinos Sokolske župe Zagreb mesto venca pok. br. Antonu Maleju.

Sokolska župa Zagreb priposlala je Jugoslovenskog Sokolskog Matice u Ljubljani mesto venca na odar pok. brata Antuna Maleja doprinos od 500 Din sa molbom, da uz ostale doprinose drugih društava i korporacija izvoli dostaviti učvijljoj majci milog pokojnika Knjaževacko Sokolsko društvo, sa vanredne sednici upravnog odbora, odžane na počast i u spomen rano preminulog brata Antona Maleja uzor Sokola i gordosti naše nacije, šalje Savcu svoje najiskrenije i bratsko saúčesče.

Klanjam se sa najvećim pijetetom našem dičnog pokojniku, velikom Sokolu i Jugoslovenu Antonu Maleju i sa iskrenom tugom duboko žalimo njegovu preoranu smrt.

Neka bi mu bio večni spomen i priznanje Sokolstva i nacije, za koje je pao boreći se za njihov ugled i slavu.

Večna mu slava i hvala! Zdravo!

*

ZAHVALA SAVEZA SKJ UNIJI GIMNASTICKIH DRUSTAVA U LUXEMBOURGU.

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije uputio je gospodinu Robertu Brasseur, začasnom predsedniku Unije Gimnastičkih Društava u Luxembourgu sledeću Zahvalu na toplim izrazima saúčesče i na velikim posmrtnim počastima, koje su bile iskazane pok. bratu Antunu Maleju u Luxembourgu.

Beograd, 8. augusta 1930.

Gospodine začasni Pretsedniče!

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije, duboko dirnut bolnim dogodajem, vrši časnu dužnost, da povodom tražljene smrti svog dragog člana Antuna Maleja na medunarodnim takmičenjima u Luxembourgu izrazi u ime celog kupnog jugoslovenskog Sokolstva i u ime rodbinu pokojnika Vama i Uniji Gimnastičkih Društava Luxembourgu svoju najvišu blagodarnost za svu najlepšu pažnju i drugarsku skrb, koja je bila iskazana u teškim i zadnjim trenucima života našeg dragog pokojnika, a posbno za veličanstveni pletet i čast po njegovoj smrti.

Svoju najvišu blagodarnost osećamo prema svima, koji su u teškim časovima tragičnog dogodaja iskazali našoj vrsti duboku sućut, tople simpatije i drugarsku susretljivost u svečini i u toj iskrenoj pažnji naša je eksplicita prema našem pokojniku.

Gospodine začasni Pretsedniče, mi Vas najlepše molimo, da uime Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije i uime pokojnikove rodbine izvolite biti tumaćem naših najtopljih osećaja zahvalnosti svim luksemburškim i ostatim gimnastičkim organizacijama, svim uglednim predstavnicima Vašega grada i celog plemeničnog luksemburškog javnog života.

Naročito Vas molimo, da budete tumaćem naše najtoplje zahvalnosti osećamo prema gospodinu Charlesu Cazetu, koji je preko Vas u ime svoje i uime Međunarodne Gimnastičke Federacije i Unije Gimnastičkih Društava Francuske izrazio duboko saúčesče.

Našu veliku zahvalnost iskazujuemo gospodinu predsedniku Saveza Unije Gimnastičkih Društava Luxembourga Humberto Clement, gospodinu vice-predsedniku Andre Bordang, gospodinu blagajniku Jacques Krau, koji su našoj ekipu iskazali svu iskrenu drugarsku pomoć.

Duboko zahvalnost osećamo prema Njegovoj Eminenciji Nadbiskupu Luxembourg, koji je pokojniku podio posljednji blagoslov.

Isto tako naročitu blagodarnost osećamo prema gospodinu doktoru Mouton, primariusu klinike St. Therese, i gospodinu doktoru Peeters, koji su sa najvećim samopregorom pokupili sve da našem pokojniku spase život i da olakšaju njegove boli.

Veliku hvalu izrazujemo na susretljivosti klinike St. Therese kao i sestrukama, koje su našem pokojniku iskazale samaritansku njegu.

Naročitu našu veliku blagodarnost iskazujuemo svoj uglednoj luksemburškoj štampi, koja je najtopljih rečima popratila ovaj tragičan slučaj i iskazala svoje iskreno saúčesče.

Sve ove iskrene i tople simpatije luksemburške javnosti duboko su odječene u srcima jugoslovenskih Sokola i u čitavoj našoj domovini.

Uveravajući Vas, gospodine začasnog Predsedniča, ponovo o najiskrenijoj našoj blagodarnosti i o blagodarnosti prema svima, molimo Vas ujedno, da i ovom prilikom izvolite primiti izraze našeg najdoljnijeg poštovanja

Zdravo!

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije.

I. zam. starešine:

Gangl.

KNJIGE I LISTOVI

»Soko na Jadranu«, glasnik Sokolskih župa Split i Sibenik-Zadar, pod uredništvom br. S. Vrdoljaka izšao je broj 4—6 sa ovim sadržajem: Reč Nj. Vel. Kralja Jugoslavenskog Sokolstvu.

— Dr. Laza Popović (Zagreb): Poslaničica Sokolstvu II. — S. V.: Sedamdesetogodišnjica brata dr. Lazara Cara.

— Josip A. Kraljić (Split): Sokolima.

— Dura Brzaković (Beograd): Posle triumfa.

— Glasovi povodom sletja.

— S. V.: Sa sletom u Beogradu.

— Lhotsky Fran (Osijek): Slet naraštaja Sokola kraljevine Jugoslavije.</

jući svoju sokolsku bratsku ljubav na ročito svojoj najmladoj braći, sokolskoj deci. Saradivao je uvek neumorni u svim društvenim sekcijama i time je ovo društvo njegovom smrću teško pogodeno.

Ganutljive reči brata Šajna duboko su potresle srca sve braće Sokola i svih meštana, koji dodeše da se po poslednji put oproste od svog dragog brata. I mnoga suza orosila je ovaj preran grob vrlog mlađog Sokola br. lva Dunatov. Neka je slava njegovoj uspomeni!

MALI OGLASI

REUMATIZAM

Ischia, ukočenost žila, kostobolju, zubobolju, glavobolju itd. liječi najsigurnije „ANTIRHEUMIN“, koji je kroz kratko doba stekao bezbroj priznanja. Cijena orig. flaši 35 Din, a pokusu 18 Din.

FERRALBUMIN

je izvanredno sredstvo proti malokrvnosti, općoj slabosti, pomanjkanju teka itd. Cijena orig. flaši 35 Din. Oba lijeka dobivaju se u apotekama ili kod proizvođača: Mr. A. Mrkvić, apotekara — Konjic (Hercegovina), koji šalje franko pouzećem 3 orig. flaše za 105 Din, a 1 za 40 Din. Pokusne 3 flaše „Antirheumin“ za 65 Din, a 1 za 25 Din. — (U inozemstvu salje franko 6 orig. flaši za 300 Din, a 6 pokusnih „ANTIRHEUMINA“ za 160 Din, doznačivši unapred novac).

Priporoča se najstareja slovenska plesarska, ličarska, sobo- in črkoslikarska delavnica

IVAN BRICELJ

LJUBLJANA, Dunajska cesta 16
Strokovna izvršitev telovadnega
čoroda. Delo solidno, cene zmerne



je najmoderne urejena in izvršuje vsa tiskarniška dela od najpreprostijega do najmodernejšega/Tiska šolske, mladinske, leposlovnih in znanstvene knjige/ ilustrirane knjige in enobarvnem ali več-barvnem tisku/Brošure in knjige v malih in največjih nakladah / Časopise, revije in mladinske liste / Okusna oprema ilustriranih katalogov, plakatov, cenikov in reklamnih listov/Lastnopravničkih zvezkov / Solski zvezki za osnov., mesič., sred. šole/Risanke, dnevnički, beležnički/ Notni papir / Zvezki za okroglo pisavo



Zajtrkovalnica AL. ŠČURK

Ljubljana, Dunajska cesta 12
priporoča vedno sveže delikatesne izdelke ter pristna domaća in tuga vina.

Kavarna Medulić, Zagreb, Ilica 59

Elegantna in najmoderne urejena kavarna. Vsi domači in inostranski časopisi. Iz kavarne vozi lift v prvo nadstropje, kjer se nahaja največja BILJAR DVORANA z 8 biljari in separirane igralnice. Odprta vina in pivo na čase.

Shajališče Sokolov!

Lastnik: Ciril Tratnik

Specialna mehanična delavnica

za popravila pisarniških strojev, registrirnih blagajn, foto, gramofonov in nalivnih peres. — Priporoča se

LUD. BARAGA ♦ LJUBLJANA ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 6

Telefon 29-80

Posojilnica v Mariboru

Ustanovljena leta 1882. ● r. z. z o. p. ● Telefon štev. 108

Narodni dom

Sprejema hranilne vloge v tekočem računu in na knjižice in jih obrestuje z dnevno razpolago po 5%, proti odgovodi na 3 mesece po 7%. Daje posojila proti vknjižbi po 8%, na menice po 9%. Stanje hranilnih vlog nad Din 80.000.000,— rezervnih zakladov nad Din 5.000.000.—

MEDIĆ-ZANKL

TVORNICE OLJA, FIRNEŽA, LAKOV IN BARV, D. Z. O. Z.
CENTRALA V LJUBLJANI — LASTNIK FRANJO MEDIĆ
TVORNICE: LJUBLJANA-MEDVODE

PODRUŽNICE IN SKLADIŠČA MARIBOR — NOVI SAD

LASTNI DOMAČI PROIZVODI:

Laneno olje, firnež, vse vrste lakov, emajlno-lakastih in oljnati barv. Kemično čiste in kemično otopljeni kakor tudi navadne prstene barve vseh vrst in barvnih tonov, čopicev, steklarskega kleja itd. znamke „MERAKL“ za obrt, trgovino in industrijo, za železnice, pomorstvo in zrakoplovstvo.

CENE UMERJENE. * TOČNA IN SOLIDNA POSTREŽBA.

stu škol, nadzornika u Trstu, Paziou Kastvu, Opatiji i napokon u Krku, gde je bio i umirovljen. Svatko, tko ga je poznavao žali da njim, jer je pokojnik znao pridobivati prijatelje svojim korektnim postupkom. Impozantan stas nasmijano lice, naprednjaštvo i naciona na svest, bile su njegove odlike. Još pred dobrimi mesec dana vežbao je u vrsti starijih, pun života i energije. Ne sudbina je htela drukčije i mi ga izgubisimo na uvek. Njegovu smrt oplačuje verna supruga Ivana, kći Milena, te vredni sinovi Dušan i Mirko. Da je bio

opće poštovan, dokazao je u nedelju sprovod, kakvog Aleksandrovo nije vidio. Osim zastupnika svih općina na Krku, nadošli su izaslanici svih brat društava, sres. načelnik iz Krka sa više činovnika i ličnih prijatelja pokojnika. Pred kućom žalosti oprostio se s pokojnikom g. prof. Milić, iznosivši historijat nacionalne borbe u Istri. U povorci su nošeni mnogobrojni venci medu kojima su odlikovali oni sa strane Sokolskog društva i općine. Mesna glazba svirala je tužaljke, pa nije bilo oka, da nije bilo orošeno. Pred

crkvom progovorio je amošnji ško upravitelj, te se u ime učiteljstva oprostio od svog dobrog druga i starešine. Na otvorenog groba govorio je brat podstarosta dr. Petek i u kratkim po tezima iznio sok. rad pokojnika. Kad se je društveni barjak spustio, da dale poslednju počast svom starešini, čelo se je glasno plakanje. — Brate starosta, Tvoje smo telo izručili domaćoj slobodnoj gradi, a duh Tvoj ostat će još dugo medu nama. Mir njegovom pepelu, a rastuženoj obitelji nase iskre no saučešće.



DEŽNIKE IN SOLNČNIKE

v načelni izbiri priporoča po nizkih cenah

L. MIKUŠ

LJUBLJANA, MESTNI TRG 13

Mesne konzerve in mesne izdelke
najfinješe kakovosti dobavlja vsako količino

F. Slamič

LJUBLJANA
Gospodarska c. 6

Tvornica mesnih izdelkov
in konzerv / Za izlete in potovanja najprikladnejši proviant
Za sokolski društva tvorniške
cene / Brzoviki: Slamič Ljubljana
Telefon: 29-73 / Cene ugode!

TRGOVACKA TISKARA

G. KRALJETA SUŠAK

STROSSMAYEROVA
ULICA br. 7

UTEMELJENA
GODINE 1893

izvadka svakovrsne tiskarske
radnje brzo, čisto in jeftino.

BRZOJAVI:
KR. LE. A
SUŠAK

ŠTAMPILJE PEČATNJAKI ETIKETE ITD.

SITAR & SVETEK
Ljubljana, Sv. Petrac 18

Prvoklasni

Park Hotel, Sušak

na samoj morskoj obali
s vlastitim parkom
i kupalištem
uz umjerene cijene.

GRGA HORVATEK

ZAGREB
FRANKOPANSKA UL. BR. 9

Izradujem sve vrste propisanih sokolskih svečanih i vježbačkih odijela, za sve kategorije muško i žensko članstvo. Prodaja svih sokolskih potrepština uz vrlo umjerene cijene. — Robu razražilem pouzećem. Vanjskim društvima obavljam brzu o premu.

P. M. Petrović

Trgovina porculana i stakla

Sušak, Strossmayerova 8

KLIŠEJE

KLISARNA ST. DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVCI

Vse vrste po fotografijah ali risbah
izvršuje za vse krovne
stenske najsolidnejše

KLISARNA ST. DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVCI

Iv. Brunčić & Fr. Rebernik

pleskarja in ličarja
se toplo priporočata vsem
cenj. naročnikom. — Delo
solidno! — Cene zmerne!
Ljubljana, Kotnikova ulica

Fotograf. atelier „VIKTOR“

LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA 4
(nasproti Narodni tiskarni)

izvršuje moderne portrete, povečave in reprodukcije po vsaki sliki, skupine, slike za legitimacije itd.
Prvovrstno delo. — Zmerne cene.

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREBŠČIN

BRANKO PALČIĆ

CENTRALA ZAGREB

ULICA KRALJICE MARIJE 6

Dobavitelj Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije.

Naslov za brzovike: TRIKOTAŽA Zagreb
Telefon stev. 26-77

Podružnica BEograd Balkanska 28, Hotel Prag

Izvršuje vse vrste sokolskih potrebnih za javni in zletni nastop članov, članice in dečetno po predpisih SKJ. Nadaljuje se priporočan vsem brotom za izdelavo najmodernejših civilnih oblik, katere izdeluje po najnovijem krovu v lastni delavnici.

Restavracija „VAROŠKA PIVNICA“

ZAGREB, GAJEVA ULICA 9

Poznana stara zagrebška gostilna v sredini mesta. Domaća kuhinja, prvovrstna vina in najbolje pivo. Na razluži pečeni jančki, prasički, race itd.

Veliki letni senčnički vrt. Vsako soboto in nedeljo koncert vojaške glazbe.

Shajališče Sokolov!

Cene zmerne!

Lastnik: Ciril Tratnik

Prodaže tehničkih proizvoda
drustvo s. o. j.

„ХАМАГ“

ЉУБЉАНА

КНАФЉЕВА УЛИЦА БР. 4

Geodetski instrumenti
i pomagala svim vrstama.



OSNOVANA 1881. GOD.

izradjuje sve sokolske vežbače sprave, opreme čitavih društvenih i školskih vežbaona, sportske potrepštine za laku atletiku, sprave za letna vežbališta, kupališta i bašće ljuljanke, sprave za decu itd. Izrada savršena i elegantna, poslužba najsolidnija, cene najumerenije. — Ilustrovani cenik besplatno.

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA U LJUBLJANI

REGISTROVANA ZADRUGA S OGRANIČENIM JAMSTVOM

opskrbljuje u smislu člana 2. svojih pravila sve sokolske organizacije u zemlji sa svim potrepštinama, koje su potrebne za izvajanje programa i za postignuće ciljeva našeg Sokolstva. Izdaje i raspšrčava tiskanice, knjige i brošure sokolsko-programatskog, uzgojnog i propagandističkog sadržaja, plakate, diplome, značke, legitimacije i muzikalije.

Komisija prodaje odora sviju kategorija.



NASLOV: JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA, LJUBLJANA, NARODNI DOM
TELEFON BROJ 25-43. — POŠTANSKO ČEKOVNI RAČUN LJUBLJANA: 13.831

Zahtevajte cenik!